עץ הזית – סמל לאומי

עץ הזית מופיע בתנ״ך, בחגים, בסמלים של המדינה ובתרבויות רבות בעולם.

בואו נגלה למה!

העץ הלאומי של ישראל

בשנת 2021 נבחר הזית לעץ הלאומי של ישראל.

הזית נפוץ מאוד בארץ ישראל, והוא גדל כאן אלפי שנים.

יש בארץ עצי זית בני יותר מאלף שנה – ואפילו בני אלפיים!

סמל מדינת ישראל

סמל מדינת ישראל. מקור: ויקימדיה Commons. עיצוב מקורי: מקס וגבריאל שמיר; Tonyjeff. נחלת הכלל.

- במרכז הסמל מנורת שבעת הקנים.
- משני צדי המנורה יש שני ענפי זית.
- מתחת למנורה כתובה המילה "ישראל".

חפשו את הסמל על דרכון, על מסמכים רשמיים ועל בניינים של המדינה!

המנורה והזית

המנורה היא סמל יהודי עתיק.

את המנורה בבית המקדש הדליקו בשמן זית טהור: "שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כָּתִית לַמָּאוֹר" (שמות כ"ז, כ').

לכן ענפי הזית בסמל המדינה מזכירים את מקור האור של המנורה.

בחזון של הנביא זכריה עומדים שני עצי זית משני צדי המנורה.

חנוכה – נס פך השמן

01

לפי המסורת, במקדש נמצא רק פך קטן אחד של שמן זית טהור.

02

השמן הספיק ליום אחד, אבל דלק שמונה ימים.

03

לכן חנוכה נמשך 8 ימים, ומדליקים נרות – יש שמדליקים בשמן זית.

שבעת המינים

הזית הוא אחד משבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל.

״אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן, אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ״ (דברים ח׳, ח׳).

את שבעת המינים מביאים לשולחן בט״ו בשבט.

ירושלים והר הזיתים

- הר הזיתים נמצא בירושלים, ממזרח לעיר העתיקה.
- שמו בא מעצי הזית שגדלו על ההר בימי קדם.
- גם בסמל של ירושלים מופיעים ענפי זית.

סמל ירושלים (עיצוב: אליהו קורן). מקור: ויקימדיה Commons, העלאה: Cameltrader. נחלת הכלל.

היונה ועלה הזית – סמל לשלום

- אחרי המבול שלח נח יונה, והיא חזרה עם עלה זית בפיה.
- כך ידע נח שהמים ירדו ושיש שוב צמחים על האדמה.
- עד היום יונה עם ענף זית היא סמל לשלום בכל העולם.

ענף הזית בתקופת המנדט

- בתקופת המנדט הבריטי הופיע ענף זית על מטבעות הארץ (מטבעות של מִיל).
- בחרו בענף זית כי הוא סמל לשלום, הוא לא שייך לדת אחת, והוא עץ נפוץ בארץ.
- הביטוי "עץ או פלי" נולד מהמטבעות האלה: בצד אחד היה ציור של ענף ("עץ"), ובצד השני השם "פלשתינה" ("פלי").

הזית ביוון העתיקה

01

לפי האגדה, האלה אתנה והאל פוסידון התחרו מי יהיה הפטרון של עיר.

02

פוסידון הציע כלי מלחמה, ואתנה נתנה לתושבים עץ זית.

03

התושבים בחרו בזית – והעיר נקראה אתונה.

זר הזית והאולימפיאדה

- באולימפיאדה של יוון העתיקה לא קיבלו מדליות.
- המנצחים קיבלו זר עשוי מענפי זית.
- גם במשחקים האולימפיים באתונה בשנת 2004 עיטרו את ראשי הזוכים בזרי זית.

הזית בעולם של היום

- בדגל האומות המאוחדות (האו״ם) מפת העולם מוקפת בשני ענפי זית – סמל לשלום.
- הביטוי ״להושיט ענף של זית״ פירושו להציע שלום ופיוס.
- במדינות רבות סביב הים התיכון עץ הזית הוא חלק מהמסורת, מהאוכל ומהחגים.

דגל האו״ם. מקור: ויקימדיה Commons. נחלת הכלל.

עץ של חיים ובריאות

גם אם כורתים עץ זית, הוא צומח שוב מהשורשים – סמל לחיים שלא נגמרים.

שמן זית עשיר בנוגדי חמצון ומסייע להורדת לחץ הדם.

בדקו את עצמכם!

האם עץ הזית הוא העץ הלאומי של מדינת ישראל?

מה יש משני צדי המנורה בסמל המדינה?

מה הביאה היונה לנח?

איפה נמצא הר הזיתים?

מה קיבלו המנצחים באולימפיאדה העתיקה?